Ч. 220. Чернівцї, субота дня 5. (17.) жовтня 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить
на цїлий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно . . . . 1 „ — „
для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня кромі недїль і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адмінїстрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

Результат жнив у всхідній Галичинї і на Буковинї в роцї 1895-ім.

Написав

Вячеслав Будзиновский.

(Дальше).

Видайність в грошах з ґрунту малої посїлости у всхідній Галичинї має ся до видайности з ґрунту великої посїлости всхідної Галичини, до буковиньского ґрунту, до ческого як:

100 : 120·7 : 134·38 : 156·6 : 225 (пшениця)
100 : 120·9 : 109·5 : 128·6 : 190·2 (жито)
100 : 114·5 : 110·4 : 164·4 : 203·3 (ячмінь)
100 : 133·2 : 149·4 : 140·5 : 165·69 (овес)

Ті обчисленя учать нас, що мала посїлість всхідної Галичини господарує гірше, як велика тої половини краю, і гірше, як західна Галичина. Велика посїлість всхідної Галичини продукує меньше пшеницї і вівса, а більше жита і ячменю, як Галичина західна. Се однак завдячити має не лїпшій господарцї, але тій обставинї, що земля всхідної Галичини без порівнаня лїпша, як західної. Порівнане з Чехами, а навіть і Буковиною, виходить під кождим взглядом некористно так для всхідної як і західної Галичини.

Обчислїм тепер, кілько то Галичина тратить гроший через те, що Галичанин гірше справляє рілю і сїє гірше зерно, як Чех:

Єсли би у нас, так як в Чехах, 90% всеї пшеницї кваліфікувало ся на торг, була би пересїчна єї цїна 5·70 зр. Тогди теперішна продукция пшеницї вартувала би 13,102·835 зр., то є о 183.900 зр. більше, як тепер.

Єсли би один гектар взятий під управу пшеницї давав нам тілько, що Чехам, то при галицкій цїнї була би вартість всего продукту 19,699.781 зр., т. є. о 6.780.846 зр. більше, як тепер.

Єсли би до того ще галицке зерно заслужило собі на таку цїну, як зерно ческе, то вартість евентуальної сеї продукциї пшеницї була би 26,476.579 зр., т. є. більше о 13,557.643 зр., як тепер.

При тих самих условіях продукували би всхідна Галичина:

жита за 23,405.563 зр. т. є більше о 10.479.802 зр.
вівса „ 26,144.996 „ „ „ „ „ 9.183.422 „
ячменю 20,966.429 „ „ „ „ „ 10,319.573 „

З цифр в числї 219-ім бачимо, що найлїпше рентує ся у нас управа ячменю, бо гектар, засїяний ним, продукує більше гроший, як кождий иньший рід збіжа. Тому то добрий ґазда повинен сїяти пропорціонально як найбільше ячменю. Чим видатнїйший і дорожший продукт, тим більший процент рілї повинен брати ся під єго управу.

Іде під управу	в західній Галичинї	у всхідній Галичинї	в Чехах
	процент всеї рілї		
пшеницї . .	10·55	10·44	8·17
жита	14·80	12·88	15·45
ячменю . . .	10·76	8·89	15·46
вівса	16·21	16·31	18·20
ріпаку . . .		0·29	0·42
хмелю . . .		0·05	0·45
цукр. бурак.		0·08	5·05

І в тім взглядї стоїть Галичина низше, як Чехи. З чотирьох перших родів збіжа найлїпше рентує ся ячмінь. З того виходить, що кождий рільник повинен як найбільший процент рілї засївати передовсїм ячменем. Тимчасом коли в Чехах іде під ячмінь 15·46 процентів рілї, тогдї західна Галичина засїває ячменем 10·76, а всхідна лиш 8·89 процент всеї рілї.

Єсли би всхідна Галичина засївала ячменем, як Чехи, 15·46 процент своєї рілї, було би у нас засїяно ячменем 402.194 гектарів, то є о 170·802 гектарів більше, як тепер. Єсли би далї ріля наша так видавала, як в Чехах, мали би ми 5,228.522 сотнарів, то є о 3,077.640 сотнарів більше зерна, а при ческій цїнї мали би ми про-

---

25)

ФРІЦ РАНДЕЛЬ.

Повість з норвеского

Хр. Вінтерґієльма.

(Дальше).

„Се може бути. Але як я сказав, так буде,“ відповів Фріц.

„Се-ж прецїнь не така ваша правдива думка, щоби ви нас покинули?“

„Що я вступив до редакциї, се стало ся задля мене, не задля вас, і я міг би так само добре сказати, що ви мене покинули. Ви хотїли мене приборкати, а я не маю охоти давати ся приборкувати. Справа прецїнь досить ясна.“

„О, будьте розсудні! Ви вже — пхуб — ви вже прийдете до опамятаня,“ сказав Віїґ в найшутливійшім, найоблесливійшім тонї, на який міг здобути ся.

„Я нїколи не постановив мудрійшого заміру — але —“

„Але —“

„Розуміє ся само собою, Віїґ, що я не хочу вас лишити в клопотї, буду полагоджувати всї біжучі справи, доки не найдете собі кого другого. Удайте ся до Єпса Буля, він дуже радо займе се місце.“

Віїґ зрозумів, що се була правда, взяв капелюх і пішов. Коли був коло дверий, затримав ся нагле і сказав: „Для котрої часописи будете тепер писати, Рандель?“

„Для жадної — принайменче не яко сотрудник.“

„Ну, славити Бога,“ подумав Віїґ, коли сходив по сходах. Коли Фріц цїлком відтягав ся від журналїстики, то єму було байдуже.

Герман Роде, що недавно зложив свій послїдний іспит, належав до кружка, в котрім обертав ся Фріц, нїм поїхав за границю. Але аж по єго поворотї зближили ся они до себе, і Роде був тепер тим, з котрим Фріц найбільше сходив ся. Роде був мужчиною середного росту, присадкуватий, з темним волосем і повним заростом і парою малих, сивих, глубоко осаджених очий; звичайно він поводив ся дуже тихо, і наче вижидаючо і спокійно досліджував всього. Був завсїгди чемний, майже приятельский, але певно не уйшло уваги Фріца, що був трохи зимний і замкнений. Було в нїм все щось скритого, якась криївка, де міг сховати свої найтайнїйші заміри. Може се власне було для Фріца на нїм таке інтересне, як і те, що посїдав велику інтелїґенцию і очитане, та що що могли вимінювати між собою думки про найріжнороднїйші материї. Скрите має завсїги щось притягаючого, навіть коли не знаємо чи добре, чи лихе то, що під тим скриває ся.

„Мусить бути щось надто важного, що тебе спонукало виступити з часописи?“ запитав Роде, коли Віїґ віддалив ся.

„Можу так добре сказати „так,“ як і „нї.“ Причина остатна досить незначна, але причини иньші суть численні і рішаючі. Возьми там циґара і сїдай сюди; здає ся, можеш зі мною побалакати годинку.“

„Ну — і?“ запитав Роде сїдаючи, а коли Фріц говорив, дивив ся на колїна і гладив їх руками, так що Фріц міг тілько зрідка заглянути єму в очи.

„Я прийшов до переконаня, що люди суть всї однаково добрі, або лїпше сказати, однаково злі,“ почав Фріц, „і не можу казати, що боротьба о бит відповідає конче мому змислови краси.“

„Не конче! — Але чи ти так думав?“ питав Роде з усьмішкою, не підносячи погляду.

„Отверто сказавши, я виставляв собі те трохи инакше, як єсть на дїлї. Я мав свої ідеали, як хочеш се так назвати; я дїйсно думав, що у вродженім почутю свободи народа находить ся більше духової певности, і гадав собі, що розум має більшу силу, як я мав нагоду переконати ся. Я не повірив би був, що ті, котрі найбільше потребують свободи, самі опирають ся їй, або навіть дїлають против неї.“

„Се нїчо иньше, як досьвід, до котрого доходимо ми лїкарі,“ сказав Роде з тим самим усьміхом. „Люди вірять дурисьвітам і відхиляють ся від правдивих лїкарів.“

„Дурисьвіти, так, ворожбити, градобури і планетники,“ продовжав Фріц з житем, „ти назвав їх правдивим іменем! Дурисьвіти, замісць уважати, що єсть одинокою підставою свободи і усувати з дороги цїле те понижаюче і глупе пановане авторітетів, котре спинює їх, стати людьми, слухають того, як би говорив до них неприятель або, що найбільше, як дуже ненаручний приятель, котрого треба зацитькати. Я вірю в них; так, я покладаю ще тепер на них свою віру, але на цїлком иньший спосіб. Що з

дукту за 36,214.798 зр., т. є за 25,567.942 зр. більше, як тепер!

Так само збільшила-б ся вартість нашої продукциї, єсли-б край економічно стояв взагалї висше, і ми продукували поплатнїйші від звичайних родів збіжа, промислові рослини.

Всхідна Галичина засїває 0·29 процент рілї ріпаком. Єсли-б ми тою рослиною засївали так, як в Чехах, 0·42 процент рілї, було би у нас під ріпаком 10.926 гектарів. Один гектар дає у нас 12·45 сотнарів продукту, значить, при згаданій просторони продукувала би всхідна Галичина 136.029 сотнарів ріпаку. При галицкій єго цїнї була би тогди вартість продукту 1,146.247 зр., т. є о 335.857 зр. більше, як тепер. При цїнї на ческім торзї 1,496.319 зр., т. є. більше о 685.929 зр.

Єсли-б під управою хмелю було у нас так, як в Чехах, 0·45% рілї, продукували би ми тогди 60.873, то є 54.262 сотнарів хмелю більше, як тепер. При цїнах західного торгу мала би тогди всхідна Галичина з хмелю 3,953.745 зр. то є 3,853.610 зр. більше, як тепер.

Єсли би під управою цукрових бураків був такий процент рілї, що в Чехах, то є 143.083 гектарів, то при ческій видайности мали би ми бураків 28,902.766 сотнарів метр., т. є. більшео 28.484.496 с. м. як тепер.

Беручи цїну одного сотнара по 80 кр. (в Чехах доходила цїна і до 1 зр., сего року 1896 в наслїдок картелю фабрикантів цукру грозить упадком їх цїни до 60 кр.) мали би ми бураків за 23,122.182 зр. замісць 334.620 зр., то є більше о 22,787.560 зр.

(Дальше буде).

Нове товариство полїтичне на галицкій Руси.

(Допись „Буковини“ зі Львова).

Єсли коли, то нинї виявила ся на галицкій Руси нагла потреба заснованя товариства полїтичного, котре стояло би на сторожі двох найцїннїйших скарбів кождого народа: народности і віри. Здавалось, що заснована перед роками „Народна Рада“ у Львові перейме ту задачу на себе. Оно так і було зразу, як довго керму „Нар. Ради“ держав в руках пок. Олександер Огоновский, муж, що зріс при прапорі національнім і чистою душею полюбив нарід свій. На жаль керма та перейшла небавом в руки чоловіка, що в 60-их роках стояв далеко від львівскої громади народовцїв, що ховав ся і виховав ся в иньшій школї, а котрому керма справ народних руских попала ся в руки заходами близших єму товаришів. Від сего часу „Народна Рада“ тратить поволи свій характер, проґрама єї національна лишалась в більшій мірі на папері, а керманич видїлу, нераз і против волї видїлу, ходив дорогами, котрими йти нїякому народовцеви не лиш не яло ся, але і не вільно. Маємо тут на гадцї ті змаганя до всяких „примирень“ з всякими елементами, до котрих пос. Романчук яко голова „Народної Ради“ прикладав і прикладає ще руки, щоб висше згадані сьвятощі подоптати власними ногами.

Здавалось, що досьвіди, зроблені „Народною Радою“ в послїдних роках як на поли „примиреня“ чи „перемоленя“ кацапів, так і на поли акциї полїтичної, врозумлять єсли не самого провідника сих промахів то бодай загал народовцїв. Однако-ж стало ся инакше. „Народна Рада“, а властиво видїл єї, приспособляючись до нових виборів до ради державної, пішли наново в службу елементів, з котрими спільна акция значить одно, що зречене ся ідеалів національних. Голова „Народної Ради“ хотїв до будучих виборів — а з сими вяже ся тїсно і всяка акция полїтична і народна на будуче — злучитись з радикалами і перевертнями московскими. А коли радикали відкинули союз, він кинув ся найвиразнїйше в рамена наших кацапів, приляг туди, куди душа стреміла. В виду того сумного факту однїй части народовцїв не лишилась иньша дорога до виходу, як лиш засновати товариство полїтичне, котре би не лиш на папері, але і на дїлї вело дальше справи національні і полїтичні народу руского в Галичинї простим, битим шляхом, не манівцями, котре берегло би чистоту прапору, двигненого колись Маркіяном, прапору, на котрім крицевими буквами написано: „Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш, а не возьмеш милости, і віри не возьмеш, бо руске ми серце тай віра руска.“

Під сим окликом і довершив ся 14-го жовтня с. р. факт заснованя нового полїтичного товариства руского у Львові під назвою: „Католицкий руско-народний Союз.“ В назві сїй містить ся вся цїль товариства. Она каже виразно, куди нове товариство буде змагати, а які елементи з гори виключені.

Збори основателїв відбули ся в ратушевій сали. З запрошених явилось 56 людий з всїх кінцїв галицкої Руси. Многі оправдали своє неприбуте окремими письмами, в котрих заявили повну солїдарність з початим дїлом. Провід поручили збори пос. Барвіньскому. У привітній промові сказав п. Барвіньский між иньшим:

„Справа якої підняв ся комітет запрошуючий на нинїшні збори, єсть лише дальшою консеквенциєю і переведенем ухвал остатних ширших зборів довірочних з 26-го грудня 1895 і 22-го вересня 1896, а іменно постанов сих зборів, що признали конечну потребу орґанїзациї всїх щирих Русинів, котрі бажають на народних основах працювати для подвигненя нашого народу в напрямі моральнім, просьвітнім, національно-полїтичнім і економічнім. Вибраний тими зборами комітет екзекутивний старав ся поставити ту орґанїзацию на ширших основах, як се єму зазначили збори з 26-го грудня 1895, хоч безуспішні заходи депутациї, висланої попередними зборами до провідника т. зв. независимих народовцїв, могли пересьвідчити, що дороги наші так розійшли ся, що бодай в найблизшій будуччинї трудно робити якусь спільну роботу орґанїчну. При всїм тім сов. др. Савчак підняв ся того труду по сесиї соймовій, щоби звести разом заступників т. зв. независимих чи опозицийних Русинів з опортунїстами чи реалїстами, а також з радикалами.

Розходило ся о те, щоби установити основи, на яких ті три фракциї рускі могли би вести хоч в певних напрямах спільну акцию і робити орґанїчну роботу для руского народу. Однак протягом двомісячних переспрaв (в марті і квітни с. р.) виявило ся довідно, що спільна акция неможлива. Я се наводжу лише на доказ, що з нашої сторони роблено два рази заходи, щоби довести між нами а т. зв. опозицийними до порозуміня і можливої спільної роботи для народу, а Сьв. Збори зволять се приняти до відомости, щоби колись не стрітив нас несправедливий докір задля розладу і розстрою в рускій суспільности. Не досить того, ми ще постановили по сих невдалих переговорах виждати кілька місяцїв з переведенем орґанїзациї по мисли ухвал довірочних зборів з 26-го грудня 1895, а тїснїйші довірочні збори з 13-го липня 1896 постановили в засадї таку орґанїзацию. Зайшли однак в перших днях вересня в Станїславові подїї, котрі спонукали нас подумати о виконаню сих ухвал орґанїзацийних, о скликаню ширших зборів довірочних, щоби їм представити конкретні внесеня що-до орґанїзациї —і се причини нинїшних зборів.“

По привітній річи вислано депутацию до Єго Еміненциї Кардинала Сильвестра з заявленем єму

гори на мене накинуть ся з силою, на те я був приготований. Там не знесуть прецїнь і найменьшого, сьвіжого подуву в своїй душній атмосфері і ще довгого часу треба, щоби і долїшні прийшли до пізнаня, се міг кождий знати наперед. Але що ті самі, що дїйсно борють ся за свобідний розвій, не розуміють справи на стілько глубше, що прямо їм лячно перед великою правдою — се було ненадїйне — се менї зробило прикрість.“

Роде глянув на гору. В тонї Фріца пробивала ся якась мягкість і сум, що дїйсно виглядало радше на жаль, завід, нїж на огірчене з причини дізнаної несправедливости.

„Також і они не борють ся о нїчо иньше, як о власний вплив і власну могучість,“ сказав Роде сухо.

„Бути може. Але я дивлю ся на те трохи инакше; сказав би я, що они не бачать нїчо більше, як найблизші жаданя, або може бачать, що в їх власнім інтересї лежить, ширити свободу. Вірю в них, але цїлком инакше, як перше, се хочу сказати, що вірю в велику необроблену масу. З неї може з часом дещо витворити ся. Всьо иньше повне зіпсутя, пересудів, привичок; збудували великий будинок на вязницю для людскости, а розширювали єї і приноровлювали віками — але все-ж то вязниця! Величезна лапка на миши, в котрій бідні зьвірята зістають і жиють, множать ся і мусять умирати. А треба єї збурити з середини і знищити. Нехай тодї поваги пересуду підпирають зверха, їх придавлять упадаючі мури, а вязнї дістануть ся на воздух і сьвітло.“

„Длячого властиво ти завдаєш собі тілько клопоту з тими всїма річами?“ спитав Роде, поглядаючи перед себе на-пів замкненими очима. „Люди будуть завсїгди мати пересуди, будуть завсїгди вірити в надприродність. Першими богами були певно грім і буря. Робіть що найлїпше в тім взглядї, що нас дотикає. Або може ти змінив свій погляд на ті річи?“

„Нї, а найменьше тепер, але до потреби мого житя належить вже, щоби я задовольняв свої бажаня.“

„Нема більше, як два правдиві, первісні бажаня,“ сказав Роде, „а ті суть: задоволене задля поводженя і задоволене задля любови. Се суть підставні елементи, на котрі можемо всї наші бажаня звести. Сьвяті угодники і покутуючі Магдалини і вирікаючі ся герої чесноти і геройки, ті репрезентують всї тілько рід поводженя, що виродилось в карикатуру, се єсть „жостока розкіш,“ як каже поет.“ Фріц сьміяв ся. „О певно, на дїлї не робимо нїчого, єсли то нас не задовольняє, але моїм задоволенем буде тепер, бурити всьо те старе дранте, оскілько буду міг се досягнути.“

„Що хочеш поставити на єго місце? Суспільність зістане завсїгди так само зіпсутою, борба о істноване і о поводжене зістане завсїгди такою брутальною.“

„В деякій мірі певно, але прецїнь в певних напрямах ідемо на перед. Тиранїя духа зменьшає ся від віка до віка, але се доконало ся через революциї. Не треба лякатись революцийного елементу, належить звалити духове невільництво і роздїлити духову власність. Се здїлало би борбу меньше брутальною.“

„Але коли ти тепер зірвав з своєю партиєю, а перед тим віддїлив ся від другої, куди-ж звернеш ся тепер?“

„Буду независимий.“

„Але не маєш прецїнь часописи, в котрій би ти міг писати.“

„Буду таки писати, буду писати для иньших, як перше. Я хотїв зачинати з долини, тепер зачну з гори. Цїль єсть та сама, але иньшими способами, а там на долинї будуть мене незадовго знов потребували. Се казав я також до Віїґа: Там на сподї маєте своїх найгірших і найзавзятїйших неприятелїв в тих, з котрими я воюю.“

Фріц виражав ся з більшою вірою і довірєм, як на дїлї посїдав, а що хотїв починати, не було єму властиво зовсїм ясно. Але він встидав ся признати, що програв, хотяй в дїйсности мав хоробливе чувство, що єго робота даремна, а єго змаганя непотрібні. Він був гнївний на цїле товариство держави, на їх жадобу власти в горі і в долинї і в державі і в церкві, на облуду в остиглости і лїнивім пересудї, на грубість, на несамостійність, на боязнь перед всїм. І сей Вавилон, окружений муром побожности, де покланяли ся всяким пристрастям дико і масивно і в бридкій скритости, кидав каменем на

преданности і любови, з протестом против обид, нанесених єму на вічу станїславівскім і з просьбою о удїлене благословеня для доброго дїла. Депутация (дир. Григ. Цеглиньский, декан Словицкий і нотар Волод. Левіцкий) удала ся сейчас до Єго Еміненциї, виконала поручене і принесла відповідь, що найвисший достойник церкви рускої годить ся вповни на почате дїло, піддержить єго всїми силами і удїляє зібраним свого благословеня. Відповідь принято з одушевленем. Пос. Барвіньский пояснив відтак головні задачі нового товариства, а др. Волод. Коцовский зреферував статут, котрий принято з деякими поправками. Вибрано відтак комітет екзекутивний, в котрого склад увійшли яко члени: Крилошани Пюрко, Чапельский, Подолиньский, Гробельский, оо. др. Юрик, Сьвітенький, пп. Левіцкий Волод., др. Коцовский, Теоф. Барановский і пос. Барвіньский; яко заступники: проф. Бічай, Грушкевич, Тисовский, Іл. Огоновский і о. Ем. Ваньо.

Вечером, на сходинах товариских, продовжались наради. Тут прояснено в довших виводах положене полїтичне Русинів, полїтику послїдного шестилїтя, змаганя сторонництв руских і рішено з груднем сего року приступити до видавництва дневника полїтичного і часописи для селян. На ту цїль декларовали зібрані члени значнїйші суми і з'обовязали ся до морального піддержуваня обох орґанів товариства.

(Про се нове товариство полїтичне у Львові ми ще скажемо своє слово. — *Редакция.*)

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 16-го жовтня 1896.

Архикнязь Петро Фердинанд приїхав вчера поспішним поїздом до Чернівцїв, щоби ще перед своїм вступом до военної школи попращати ся з нашим 41-им полком піхоти. Архикнязь їздив через дві годинї по містї і потім заїхав до військового касина. Сегодня відбув ся в офіцирскім касинї великий пир, а о $^3/_4$5-ої год. пополудни відїхав архикнязь поспішним поїздом до Відня.

З буковиньского кр. правительства. Комісар Теофіл Неделко з Кімполюнґа і концепіст Яків Мікулї з Ґурагумори перенесені до Чернівцїв, а з Чернівцїв комісар Віктор Неґруш до Кімполюнґу, практикант др. Роберт Корн до Ґурагумори.

Мінїстерство зелїзниць рішило подати спенсіонованим урядникам цивільним, державним і двірским на державних зелїзницях ті самі полекші, що і дїйсним урядникам (значить на половину цїни їзди); однак за кождим разом треба подавати умотивовану, стемпльовану просьбу. Хоч треба признати, що мінїстерство справдї вчинило тим дечого доброго, але з тими поданями буде клопіт. От пр. у нас на Буковинї: коли спенсіонований урядник схоче поїхати до Глїбоки, то мусить подати просьбу з 50 кр. маркою. а знижить ся єму цїну їзди на половину (50 кр.), то єму все одно як би був заплатив цїлу їзду 1 зр. А до того всего має просьба бути добре умотивована! Чи не можна би якимсь способом то улекшене зробити хосеннїйшим через заведене леґітимаций.

Шевченкова спадщина. Данило Мордовець поясняє в „Новостях", що дїєть ся з лїтературною і артистичною спадщиною, що лишилась після Тарасової смерти. „Всї ті скромні „релїквії" талановитого і популярного сьпівака України не пропали, — каже він. Деякі річи, як палїтра поета-артиста, пензлї, скринька на фарби, муштабель і иньші дрібницї до 80 — 90-их рр. сьвято зберегались у приятеля покійного поета Г. Н. Ченстохівского (нинї вже також покійного); відтак він передав їх в моїй присутности звісному власникови приватного українського музея В. В. Тарновскому з тою умовою, щоби їх опісля передано в громадский український музей, коли він буде заснований у Київі. Тому-ж В. Тарновскому і на ту саму цїль подарував я два офорти Шевченкової роботи, котрі я одержав в дарунку від поета в осени 1859-го року. Що-ж тикаєть ся рисунків і ескизів, котрі буцїм-то счезли, то річ має ся ось як. Сї рисунки і ескизи, разом їх 280, були у покійного вже тепер — колишнього директора педаґоґічного музея, ґенерала Каховского, також одної з близьких поетови осіб, а по смерти Каховского зберегались в єго сем'ї, до останнього часу; відтак, на підставі добровільної умови, передала їх вдова ґенерала панї Бразоль, подрузї полтавского ґубернского начальника дворяньства. Бажаючи зробити сю дорогоцїнну збірку і ескизів улюбленого і найпопулярнїйшого українського поета загальною власностию, панї Бразоль проектувала В. Тарновского закупити єї, але до купна якось не прийшло і панї Бразоль в марті сього року звернулась до мене за радою: що зробити з дорогоцїнною колекциєю, на случай, коли нїхто не схоче набути єї?" Се питане лишає ся і до сеї пори нерішено, длятого то Д. Мордовець шукає тепер за посередництвом ґазет охотника набути сую колекцию за 1500 — 1600 карбованцїв, — суму, на яку оцїнює єї панї Бразоль.

(З „Зорі.") А. І. П.

На руский народний театр зібрано доси разом 25.601 зр. 56 кр. Скажемо отверто, що ся сума, зложена з самих складок Русинів, є як на руску суспільність, що не дуже похопна до таких річий, досить значна, але заразом за мала, щоби тепер вже можна думати о будові театру. Тут треба взяти ся енерґічно до дїла, аби хоч за кілька лїт забрати ся до будови власного театру.

Знов затроєнє грибами. У вівторок заслаб в Лужанах 38-лїтний Петро Онуфрійчук, кол вечером з'їв грибову зупу, серед виразних ознаків затроєня. Також жінка і донька Онуфрійчука чули ся нездоровими. Вкінци по довгих трудах удало ся тамошному лїкареви спасти їх від певної смерти.

В черновецкім театрі відограють завтра, в суботу, вперше Донїзеттіого оперу Луция з Ламермуру. Головні партиї роздїлені між панї Ґордон і Фрід та панів Шміда, Кірша, Льоренца і Свободу.

Дрібні вісти. У Відни перестане з кінцем сего місяця виходити півурядова часопись Presse; натомісць дотеперішна військова ґазета Reichswehr стане полїтичною ґазетою і заступить стару Press-у. — В президиї львівского маґістрату зложив незнакомий пан 11.000 зр. в краєвих облїґациях на добродїйні цїли; подрібнїйші зарядженя зробить пізнїйше. — У Відни найшло ся 204.339 осіб, що виказали ся віком, австрийским горожаньством і потрібним часом замешканя у Відни, отже мають виборче право до ради державної. — У карнім заведеню у Львові збунтували ся вязнї оногди, коли дістали смердячу страву. Треба було аж війска, щоби привернути порядок. Доставником їди є жид. — В Станїславові замкнено всї народні школи задля пануючої там дїфтериї і шкарлятини. — Місто Трієст стоїть задля зливного дощу майже цїле під водою. — В Сеньковій, горлицкого повіта, появила ся в териториї компанії Плоцкого, Крушевского і Калїнки ропа нафтова у великій скількости, так що денно збирають 2.000 бочок ропи. Сусїдні поля залиті ропою. — В Перемишли відбувають ся в послїдних днях з незнаних причин ревізиї по домах, при чім конфіскує ся книжки і папери. Кілька людий вже подали жалобу на функціонарів поліциї.

Учителї середних шкіл. Буджетова комісия приняла після внесень референта Бера помимо спротивленя мінїстра Ґавча дуже значні зміни. І так для всїх учителїв середних шкіл є одна платня 1400 зр. річно; признане пятилїтного додатку не залежить від „задоволяючого поведеня в службі"; дальше учителї середних шкіл можуть задля успішної дїяльности не лише до VIII-ої, але і до VII-ої кляси ранґи поступити, а директори середних шкіл і до VI-ої кляси

ті самі пристрасти, если они, як у нас, розвивали ся в вільній красї!

Єго найблизша думка була, що всьо те мусить бути пімщене і укаране: они повинні самі побачити ся колись на виставі на сьміх і наругу як відслонені опирі. Але в який спосіб має взяти ся до дїла, сего ще не знав. Може остаточно Роде мав слушність, що він мусить від всього того відказати ся.

Одного дня він стрітив професора Барта. Найрадше був би він виминув сю стрічу і сю розмову з ним, але не дало ся се зробити без очивидної нечемности, бо Барт надійшов прямо на него. Фріцови здавало ся так, мов би істота професора, що видавалась єму колись цїпкою і і сильною, як сталь, тепер зачала носити на собі пятно сухої, докучливої ароґанциї, наче мов би тілько він і нїхто иньший не був ознакомлений з правдивою мудростию сьвіта.

„Отже ви покинули своє місце при „Норвеґії", сказав Барт, „ґратулюю вам до того з серця. Менї се нїколи не видавало ся відповідним, що ви віддавали їм свої сили. Ви посїдаєте иньші і далеко красші таланти, як щоби скінчити своє житє на буденних спорах і сварках в такій часописи."

Фріц чув добре, що за тими словами лежала правдива прихильність, але се єго гнївало власне, він слухав того прямо наче докору. „Я побачив, що се не відповідало менї; робота забиваюча і вимагає за надто богато взглядности," сказав. Близше не входили в справу, бо Барт домірковував ся, видко, великої части правдивої причини і уважав недискретним, допитувати ся про неї. Перейшли сейчас потому на цїлком иньші, рівнодушні темати, але коли розставали ся, сказав Барт:

„Отже видите прецїнь, мій любий Рандель, що лїпше було слухати моєї ради і не запускати ся так далеко в Гоелеву кліку."

„Не хочу про те діспутовати з вами, пане професор," відповів Фріц трохи зимно, „але таки менї тепер здає ся, як би тепер я на се вже положив хрестик."

„З рани лишить ся завше знак, що пригадує нам минувшину," сказав Барт, відходячи.

Деяким лекше зносити навіть і тугі удари від своїх отвертих неприятелїв, а знов не знесуть навіть лагідного натяку від тих, що справдї їм прихильні. У Фріца було так завсїгди в зносинах з професором Бартом.

Він задержав в памяти уразливе огірчене; за се, що той докоряв єму за прилучене до науки чистого материялїзму і відречене Бога; він пригадував собі нераз на єго осторогу, щоби не звязував ся з Гоелївскою партиєю полїтичною, але радше лишив ся независимий. Барт нагадав на се тепер також в дуже нещасливу хвилю; бо Фріц тепер в своїм роздражненім незадоволеню з себе і з других був настроєний менче як коли иноді, щоби знести таку колючку, що хтось, що мав всї дані, аби міг витягнути правдиві висновки, мав вгляд в єго чувства, до котрих він навіть сам перед собою не хотів признати ся. Не диво отже, що він загриз уста і Барта, так сказати, вписав у свою чорну книгу.

„Нїхто нехай не важить ся зближати ся до него з упокоряючою добротою учителя. Він не мав жадоби за такою прихильностию. Але певне для него найлїпше, відтягнути ся на якийсь час; ще було лїто таке довге, що міг собі найти якесь місце, де би не потребував злоститись на своє окружене. Замешкав в досить віддаленім місци на всхідній сторонї фіорду, де майже цїлком віддїлив ся від людского житя, бо за тим малим кавалком землї, де рибак мав свою хату, підносив ся стрімко утес гори, і треба було іти добрий кусень вздовж берега, щоби дістатись на громадску дорогу.

Він забрав своє на-пів крите човно з собою і коли не пливав, то риби ловив, а коли не ловив риб, то нїчого не робив. Навіть книжки не взяв з собою, навіть не казав собі присилати жадної часописи і не мав жадного чоловіка для товариства, крім чесної і скромної жінки рибака і єго дїтий, а також рибака Івана, що мешкав недалечко і котрого він забирав до своїх виправ на риби. Люди з околицї не заходили туди нїколи, пароходи переходили з такою осторожностию ген від фіорди, що потреба було далековида, щоби побачити людий на покладї.

(Дальше буде).

ранґи. Мінїстер Ґавч заявив, що коли буджетова комісия занадто великі зміни ухвалить, котрі потребували би більших розходів, то в такім разї хто знає, чи управильнене платнї учнтелям середних шкіл наступить і коли.

Померла в Серетї Ізабелля Кшесньовска, жена тамошного старости.

Телеґрами „Буковини“.

З дня 16-го жовтня 1896 року.

Відень. Буджетова комісия розпочала ґенеральну розправу над буджетом. Мінїстер фінансів Білиньский вступив ся за неопроцентованою позичкою інвестицийною і докладно обговорив засади, які були міродайні при уложеню інвестицийного прелїмінаря. Бесїда рішучо противить ся тому, щоби нарушувати резерву доходів, бо сим утруднило би ся фінансову адмінїстрацию. Значні зміни в буджетї і інвестицийнім прелїмінари неможливі, про меньші зміни можна би ще поговорити. Буджетова комісия вибрала субкомітет, котрий до 8 днїв має здати справу про інвестицийний прелїмінар і почала специяльну дебату над титулом „мінїстерство фінансів.“ Рубрику про фінансову адмінїстрацию принято без зміни по довшій дискусиї.

Цїни збіжа і других продуктів.

Дня 13-го жовтня 1896.

	Львів.			Чернівцї.		
Пшениця . .	від 6.80	до 7.75		від 7.—	до 7.10	
Жито . . .	„ 5.75	„ 6.—		„ 5.40	„ 5.50	
Ячмінь бров. .	„ 6.—	„ 6.50		„ 5.75	„ 6.25	
Ячмінь простий	„ 5.—	„ 5.50		„ 5.—	„ 5.25	
Овес . . .	„ 5.50	„ 5.75		„ 4.75	„ 4.85	
Ріпак . . .	„ 9.—	„ 9.50		„ 9.35	„ 9.60	
Горох . . .	„ 5.—	„ 8.—		„ 6.—	„ 7.—	
Вика . . .	„ 0.—	„ 0.—		„ 0·—	„ 0.—	
Льнянка . .	„ 0.—	„ 0.—		„ 0.—	„ 0.—	
Біб	„ 0.—	„ 0.—		„ 0.—	„ 0.—	
Бобик . . .	„ 4.—	„ 4.50		„ 0.—	„ 0.—	
Гречка . . .	„ 0.—	„ 0.—		„ 0.—	„ 0.—	
Конюшина черв.	„ 35.—	„ 40.—		„ 0.—	„ 0.—	
Конюшина біла	„ 30.—	„ 45.—		„ 0.—	„ 0·—	
Конюш. шведск.	„ 0.—	„ 0.—		„ 0.—	„ 0·—	
Кукуруза нова	„ 4.50	„ 4.70		„ 4.75	„ 4.85	

Хміль 35.— 45.— злр. за кільо у Львові оковита за 10.000 лїтрів 12.75—13.25

Памятайте на Народний Дім в Чернівцях!

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Перша на Буковинї

РУСКА ДРУКАРНЯ

в Народнім Домі

при улици Петровича ч. 2.

приймає всякі роботи друкарскі в мовах рускій, польскій і нїмецкій.

Добір букв великий.

Роботи виконує ся скоро, солїдно і дешево.

Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарнї!

„Днїстер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові ул. Валова ч. 11.

перше і одиноке руске товариство асекурацийне, припоручене Всч. Духовеньству і всїм вірним через Впреосьв. Митр. і Преосьв. Еп. Ординарияти всїх трех галицких Епархій, обезпечає будинки, скот, господарскі знаряди, збіже в зернї і соломі, сїно в стогах і будинках против шкід огневих за можливо найнизшою оплатою.

Шкоди лїквідують ся і виплачує ся сейчас по пожарі, а договори заключені з першими Товариствами контрасекурацийними подають **„Днїстрови“** можність обезпечувати і виплачувати і **найвисші суми**

Полїси „Днїстра“ приймає банк краєвий у Львові при позичках іпотечних.

На житє можна обезпечати ся **через „Днїстер“** після **всїх можливих** комбінаций **в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові**, котре дає як найкористнїйші услівя і видає полїси і квіти в рускім язицї.

Товариство взаїмного кредиту „Днїстер“, стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою, принимає від своїх членів і третих лиць **вкладки** до опроцентованя **по 5** процент. Ґваранция цїлковита. Удїли по 50 корон. Позички удїляють ся тілько властителям реальностий, вільних від тягарів, за порукою двох членів. З позичок відтягає ся десята часть на удїл.

Зголошеня о удїлене **аґенциї** в місцевостях, де „Днїстер“ не є заступлений, приймають ся.

Поручаємо гостиньницю Метрополь Лерхенфельда в Чернівцях при улици Ратушевій.

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТЇ і ШКОЛЇ

повинна находити ся

Народописна карта

україньско-руского народу,

зладжена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просьвіта“, а виконана в лїтоґрафічнім закладї Андрія Андрейчина у Львові.

Книгарска цїна карти, наклеєної вже на полотнї, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просьвіти“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просьвітї“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

Приватна клїніка хірурґічна

(Приватна лїчниця операцийна)

Д-РА СТ. КВЯТКОВСКОГО

емерит. **оператора** ц. к. хірурґ. клїніки унїверситеской *Більрота-Іуссенбавера* у Відни

находить ся

в **Чернівцях**, улиця Мецґера ч. 25.

В справі приниманя хорих і иньших інформаций треба удавати ся до управителя приватної клїніки **д-ра Квятковского** в Чернівцях, улиця ратушева (дім Вішофера.)

(58—100)

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди поспішні			Поїзди особові			Поїзди мішані	
до Чернівців								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Снятина	11^{28}	.	.	$6^{\underline{57}}$	$10^{\underline{28}}$	$5^{\underline{50}}$		
З Букарешту, Яс, Сучави, Глїбоки	3^{29}	.	.	9^{12}	$10^{\underline{00}}$	$5^{\underline{23}}$		
З Новоселицї, Садаґури .	.	.	.	.	.	.	11^{13}	$9^{\underline{50}}$

Відходять	Поїзди поспішні			Поїзди особові			Поїзди мішані	
з Чернівців								
До Снятина, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{47}	.	.	9^{41}	$10^{\underline{29}}$	$5^{\underline{38}}$		
До Глїбоки, Сучави, Яс, Букарешту	12^{03}	.	.	$7^{\underline{17}}$	$10^{\underline{48}}$	6^{16}		
До Садаґури, Новоселицї .	.	.	.	.	.	.	4^{30}	6^{21}

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час ріжнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучканича.

BIBLIOTEKA UNIWERSYTECKA KUL